

Rapport Broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2025

Gert van der Meer & Erik Simons

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Gebiedsbeschrijving	3
1.2	Geschiedenis van de natuurontwikkeling	3
2	Methode.....	6
3.	Resultaten	7
3.1	Vergelijking met eerdere jaren.....	9
3.1.1	Weidevogels	9
3.1.2	Watervogels.....	10
3.1.3	Rietvogels	10
3.1.4	Struweelvogels.....	11
3.1.5	Bos- en bosrandvogels	11
3.1.6	Pioniersoorten	12
3.1.7	Roofvogels/uilen.....	12
3.1.8	Vogels van erf en bebouwing.....	12
3.2	Samenvattend	13
3.3	Bespreking van een aantal soorten	13
3.4	Waarnemingen van niet-broedvogels	15
4	Literatuur.....	16
	Websites.....	16

Bijlage: verspreidingskaarten soorten

Titel: Rapport Broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2025. Gert van der Meer en Erik Simons. Oktober 2025, Ede/Wageningen.

Broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2025

1 Inleiding

In 2025 is, voor het zesde achtereenvolgende jaar, een broedvogelmonitoring volgens het BMP-protocol uitgevoerd in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden. Dit rapport beschrijft de resultaten van deze monitoring.

1.1 Gebiedsbeschrijving

De Binnenveldse Hooilanden is een natuurgebied in het Binnenveld, tussen Wageningen, Ede, Veenendaal en Rhenen. Zie afbeelding 1. Het zuidelijk deel hiervan is in 2018/2019 ingericht als natuurgebied. Het is een van de laagste delen van de Binnenveldse Hooilanden, begrensd door het Valleikanaal (de Grift), de Werftweg in het noorden, de Veensteeg in het oosten en doorlopend tot vlak voor Wageningen (zie afbeelding 1). Eigenaren van dit zuidelijke deel zijn Staatsbosbeheer (74 ha), de Stichting Mooi Binnenveld (49,5 ha) en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden (53 ha). Er wordt gewerkt met een gezamenlijk beheerplan. Het gebied is aan het reguliere agrarische gebruik onttrokken, en in de jaren 2018 tot begin 2020 heringericht ten behoeve van de beoogde natuur.

In het noorden grenst het nieuwe gebied aan de Bennekomse Hooilanden en de Bennekommer Meent, reeds langer natuurgebieden. De Meent grenst weer aan de Groene Grens, en aan de Utrechtse kant aan de Hellen (eveneens Natura 2000) zodat een samenhangende strook natuur is ontstaan tussen Wageningen en de A12. De Hellen en de Bennekommer Meent vormen samen Natura 2000 gebied Het Binnenveld.

Langs het oost-west lopende fietspad in het zuiden van het gebied bevindt zich een meteostation van de Universiteit Wageningen. Het huisje “De Snip”, aan de Veensteeg, is eigendom van een jagersvereniging.

De beoogde/verwachte natuurtypen zijn in het noorden blauwgraslanden, in het midden trilveen en in het zuiden behalve natte weilanden vooral dotterbloemhooilanden. Gedurende de eerste jaren domineerden nog onbegroeide stukken, zandige terreintjes en moerassige plassen. Het aandeel onbegroeid pionierterrein is geleidelijk afgenomen. Langs Grift en Kromme Eem zijn rietstroken aanwezig, wisselend in breedte en ouderdom. Ook elders in het gebied zijn rietstroken aanwezig, langs gedempte watergangen, loodrecht op de Veensteeg.

Tussen Grift en Kromme Eem bevinden zich grazige percelen en ruigtes, erdoorheen loopt een kade.

In het bosje met verschillende soorten loofbomen (en een enkele naaldboom) en struiken zijn twee eendenputten aanwezig, het betreft hier een voormalige eendenkooi van jagersvereniging “de Snip”. Het verdere gebied is vrijwel boom- en struikloos, maar langs de Veensteeg en bij de Snip staan wat bomen, en in 2020 zijn langs de Veensteeg jonge meidoornstruiken geplant.

Er is dus sprake van een aantal te onderscheiden leef- en broedgebieden voor vogels: natte schraallanden, drogere zandige stukken, water, riet, oevers, struweel, bos en bomen.

1.2 Geschiedenis van de natuurontwikkeling

Tot aan de eerste helft van de 20^e eeuw stond de hele Gelderse Vallei, waar het Binnenveld deel van uitmaakt, bekend om de enorme soortenrijkdom. In de tweede helft van de 20^e eeuw is er door de intensivering van de landbouw (ruilverkaveling, peilverlaging, gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen). Sindsdien was de Veenkampen, zoals het gebied heette, een intensief landbouwgebied, met nog hier en daar kwelsloten met bijzondere flora en weidevogels in de graslanden. Begin 21^e eeuw onstond een burgerinitiatief met als doel

een deel van de bijzondere natuur die ooit aanwezig was langs het centrale gedeelte van het Binnenveld weer voor een deel terug te brengen en zo ook de reeds bestaande natuurreservaten met elkaar te verbinden. Uiteindelijk werd in 2019 de aangekochte grond heringericht.

De voedselrijke toplaag van het nieuwe gebied werd grotendeels afgeplagd. Dit is gedaan om de nutriëntrijke (nitraat, fosfaat) bovengrond te verwijderen, maar ook om het gebied te vernatten en de invloed van basenrijke kwel te verhogen. Beide effecten zijn gunstig voor de gewenste ecologische ontwikkeling. Niet het hele gebied is overigens in gelijke mate ontgraven. Er is gewerkt met micro-reliëf en er zijn bijvoorbeeld ook kleine geultjes in het landschap aangelegd (veenstroompjes). Dit alles om variatie te krijgen en om (regen)water af te kunnen voeren.

De basenrijke kwel wordt veroorzaakt doordat het terrein tussen twee stuwwallen in ligt (de Utrechtse heuvelrug en de Veluwe), zodat het grondwater onder deze beide stuwwallen in het laaggelegen tussengebied omhoog kan komen. Enkele percelen in het terrein van de Coöperatie werden in het geheel niet afgegraven omdat zij tot op grotere diepte te fosfaatrijk bleken. Deze percelen liggen derhalve iets hoger, en zullen zich kunnen ontwikkelen tot bloemrijke hooilanden.

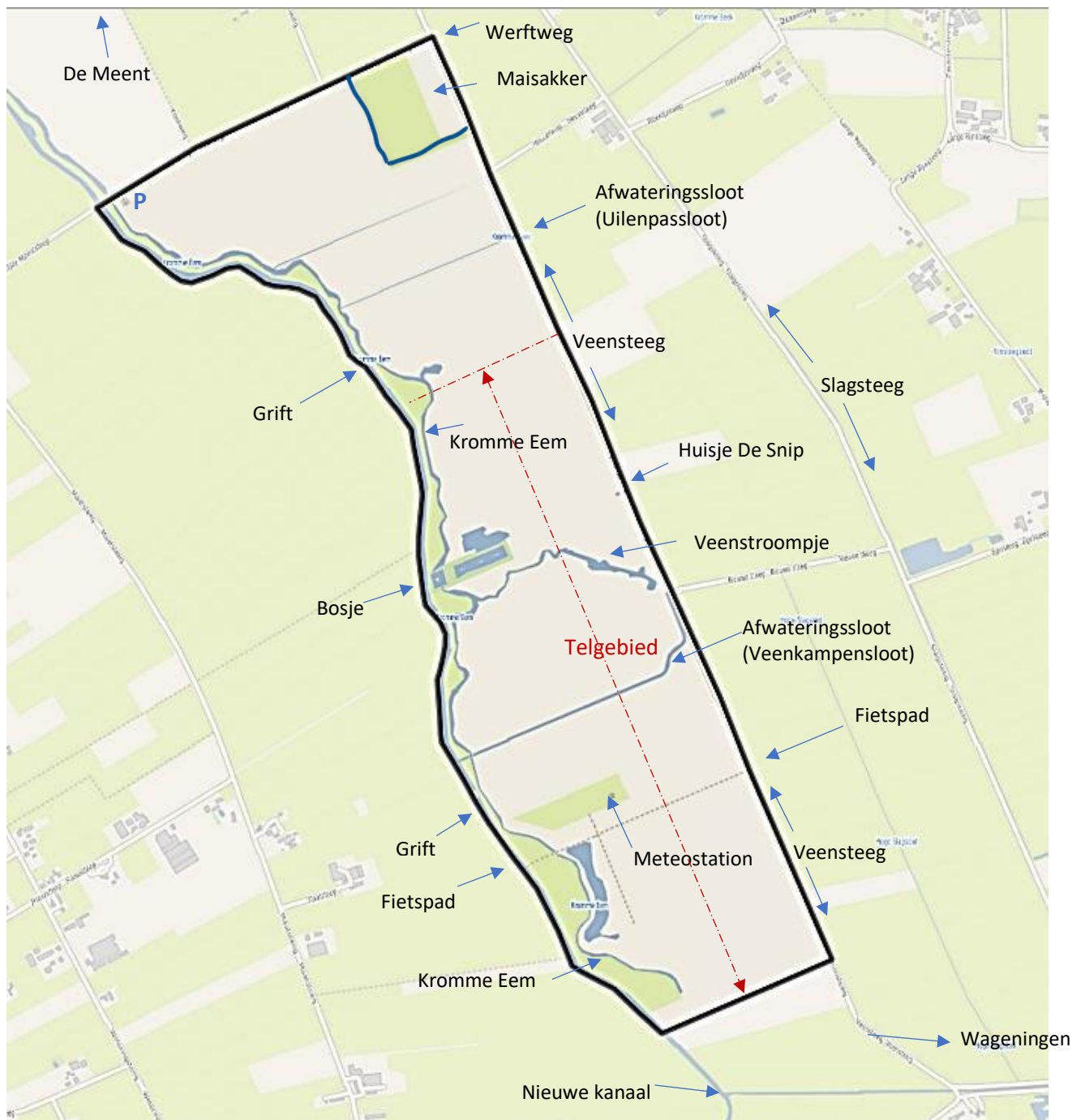
In het gebied van Mooi Binnenveld is maaisel opgebracht afkomstig van o.a. de Bennekommer Meent en de Hellen. Dit is gedaan om de vestiging van kritische plantensoorten en vegetatietypen te bespoedigen.

Er zijn diverse hydrologische maatregelen genomen. Al deze maatregelen zijn erop gericht om:

- 1 het nutriëntenrijke water afkomstig van omliggende landbouwpercelen uit het gebied te weren;
- 2 het gebied zoveel als mogelijk te voorzien van basenrijk, schoon kwelwater; dit is namelijk het water dat van belang is om de gewenste ecologische ontwikkelingen te krijgen;
- 3 zo veel mogelijk te voorkomen dat regenwater langdurig op het maaiveld blijft staan. Dit kan namelijk leiden tot (ongewenste) verzuring.

De belangrijkste getroffen hydrologische maatregelen zijn:

- Het dempen van de aanwezige detaildrainage in de landbouwpercelen en in de Bennekomse Hooilanden. Hierdoor wordt voorkomen dat gebiedseigen (kwel)water te snel wordt afgevoerd;
- Het graven van een nieuwe watergang: de Kromme Eem naast de al aanwezige Grift (Valleikanaal). De Kromme Eem wordt gebruikt voor het afvoeren van het gebiedseigen water, en komt uit in de Grift, waardoor al het water uit het Binnenveld uiteindelijk naar het Noorden, naar het Markermeer stroomt.
- Het verplaatsen (lees: nieuw graven) van twee sloten voor de afvoer van oppervlaktewater uit de omgeving van Bennekom (o.a. de rioolwaterzuivering). Dit zijn de Veenkampensloot en de Uilenpassloot. Deze monden uit in de Grift en zijn hydrologisch geheel gescheiden van het natuurgebied.
- Realiseren van compartimenten (kaden) die inundaties vanuit de afwateringssloten en Grift tegengaan.

Afbeelding 1: Ligging van de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden

2 Methode

Gedurende het broedseizoen, van begin maart tot eind juni, is door twee groepen gewerkt aan de inventarisatie van de aanwezige vogels. Het noordelijke deel is evenals in eerdere jaren niet geteld, omdat eigenaar Staatsbosbeheer geen toestemming verleende het gebied te betreden. De beide andere delen, beheerd door de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden en de Stichting Mooi Binnenveld, zijn geteld door leden van de vogelwerkgroepen Wageningen en Ede.

De tellers gingen alleen of in tweetallen het gebied in. Het gebied werd in de periode vanaf begin maart tot en met half juni om de 7 tot 10 dagen gekarteerd aangevuld met een aantal avondronden en losse waarnemingen. Er werd gewerkt vanaf de kades/wandelpaden rondom het gebied c.q. tussen Grift en Kromme Eem. Op een aantal plekken werd het gebied doorkruist via de aanwezige kade langs de Veenkampensloot en langs het fietspad. Het lagergelegen terrein zelf werd niet betreden, met uitzondering van de noordelijke rand van het bosje.

Gebruik werd gemaakt van de BMP-A methodiek van Sovon, waarbij alle waargenomen vogels met een code werden ingevoerd in Avimap, tijdens de rondes op de mobiele telefoon of tablet, dan wel achteraf. Daarbij moest bij elke waarneming één van 16 broedcodes worden ingevoerd: code 1 een volwassen individu, code 2 een zingend of baltsend individu, code 3 een paar in een geschikt broedbiotoop, tot en met code 16, nest met jongen. Na afloop van het telseizoen werden via de module Autocluster van Sovon de in het veld verzamelde gegevens door de module omgerekend tot aantallen territoria per soort en tot de locatie van elk territorium.

De meeste bezoeken vonden plaats vanaf een half uur voor zonsopgang, en een aantal op de late ochtend. Tevens was er een aantal reguliere avondbezoeken. Zie tabel 1.

De weersomstandigheden tijdens de teldagen waren doorgaans goed, meestal zonnig en droog, echter soms wat mistig, miezerig en/of bewolkt. Op 2 maart was de mist zodanig dicht dat de telling onvolledig zal zijn geweest.

De maanden maart, april en mei waren extreem zonnig met ongeveer 796 zonuren tegen 578 uur normaal. Ook was het extreem droog met slechts 63 mm regen tegen 159 normaal. Slechts één keer verliep de lente nog droger. De lente van 2025 was daarnaast ook zeer zacht met een gemiddelde temperatuur van 10,9 graden tegen 9,9 normaal. (Bron: Weer online overzichten lente 2025). Na afloop van het telseizoen werden door de auteurs alle waarnemingen met de bijbehorende codes gecontroleerd op mogelijke onjuistheden, waarna dit zo nodig bij de tellers werd geverifieerd.

In 2025 waren de volgende tellers actief:

Gebied van de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden:	Gebied van Stichting Mooi Binnenveld:
Erik Simons	Ineke van Dis
Eric Minke	Hetty van der Stoep
Hugo Langezaal	Elles Nap
Nika van den Meiracker	Huub Savelkoul
Stefan Slings	Hans Nijssen
	Hans Spits
	Gert van der Meer

Tabel 1. Overzicht teldata en waarnemingen

Bezoeknr.	Datum	Tijd van de dag	Deel	Gebied*	Bezoektype	Aantal srt.	Aantal ex.
1.	2-3-2025	08:59 t/m 11:50	50%	MB	ochtend	27	78
2.	7-3-2025	10:02 t/m 11:20	50%	CBH	ochtend	17	128
3.	12-3-2025	06:26 t/m 10:38	50%	MB	zonsopkomst	32	138
4.	16-3-2025	08:19 t/m 09:58	50%	CBH	ochtend	21	57
5.	23-3-2025	06:02 t/m 08:03	50%	CBH	zonsopkomst	23	140
6.	23-3-2025	09:00 t/m 13:49	50%	MB	ochtend	35	149
7.	26-3-2025	06:23 t/m 09:24	50%	CBH	zonsopkomst	21	90
8.	27-3-2025	15:12 t/m 15:13	5%	CBH	aanvullend	1	1*
9.	3-4-2025	06:45 t/m 10:58	50%	MB	zonsopkomst	36	138
10.	5-4-2025	07:04 t/m 09:41	50%	CBH	zonsopkomst	26	104
11.	10-4-2025	07:00 t/m 08:40	50%	CBH	zonsopkomst	27	123
12.	14-4-2025	06:21 t/m 11:07	50%	MB	zonsopkomst	38	137
13.	15-4-2025	06:50 t/m 10:16	50%	CBH	zonsopkomst	21	86
14.	26-4-2025	06:02 t/m 10:25	50%	MB	zonsopkomst	42	194
15.	27-4-2025	06:50 t/m 09:24	50%	CBH	zonsopkomst	22	168
16.	3-5-2025	06:25 t/m 09:08	50%	CBH	zonsopkomst	24	94
17.	7-5-2025	05:20 t/m 07:25	50%	CBH	zonsopkomst	30	116
18.	7-5-2025	21:02 t/m 22:05	5%	MB	avond	3	7
19.	15-5-2025	05:21 t/m 09:36	50%	MB	zonsopkomst	41	125
20.	17-5-2025	05:53 t/m 08:40	50%	CBH	ochtend	29	128
21.	21-5-2025	21:25 t/m 23:01	5%	MB	avond	1	1
22.	22-5-2025	06:15 t/m 08:40	50%	CBH	ochtend	37	126
23.	29-5-2025	05:08 t/m 10:09	50%	MB	zonsopkomst	44	199
24.	2-6-2025	05:48 t/m 08:56	50%	CBH	ochtend	27	100
25.	7-6-2025	05:09 t/m 08:55	50%	MB	zonsopkomst	42	145
26.	15-6-2025	21:51 t/m 22:52	5%	CBH	avond	5	18
27.	19-6-2025	04:52 t/m 09:23	50%	MB	zonsopkomst	34	136

*MB=gebied van Stichting Mooi Binnenveld, CBH=gebied van de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden

**Losse waarnemingen

3. Resultaten

In 2025 werden in het gebied van Mooi Binnenveld en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden 51 (in 2024: 54 en in 2023: 52) soorten broedvogels vastgesteld met in totaal 458 (in 2024: 387 en in 2023: 359) territoria. Die toename in het aantal territoria is opvallend en fors. Die toename wordt vooral veroorzaakt door de sterke toename van de aantallen territoria weidevogels en rietvogels ten opzichte van twee laatstgenoemde jaren. Onderverdeeld naar biotoop ging het om 11 soorten weidevogels, 10 soorten watervogels, 5 soorten rietvogels, 6 soorten struweelvogels, 15 soorten bos- en bosrandvogels, 1 soort roofvogels/uilen, 1 pioniersoort, 1 soort vogel van erf en bebouwing en tenslotte een restgroep met 1 koekoek. Er hebben 14 (in 2024: 18 en in 2023: 15) rode lijst soorten in het gebied gebroed (zie tabel 2).

Tabel 2. Aantallen territoria en dichtheden van broedvogels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden in 2025
 RL = Rode Lijst status (Kleunen et al. 2016), BE = bedreigd, KW = kwetsbaar en GE = gevoelig.

Weidevogels	RL	2025	territoria/100 ha
Graspieper	GE	42	41,0
Kievit		23	22,4
Gele Kwikstaart	GE	17	16,6
Grutto	GE	14	13,7
Veldleeuwerik	GE	11	10,7
Tureluur	GE	9	8,8
Kwartel		7	6,8
Watersnip	BE	3	2,9
Wulp	KW	3	2,9
Paapje	BE	1	1,0
Scholekster		1	1,0

Watervogels	RL	2025	territoria/100 ha
Grauwe Gans		24	23,4
Meerkoet		15	14,6
Wilde Eend		14	13,7
Waterhoen		13	12,7
Krakeend		5	4,9
Kuifeend		4	3,9
Dodaars		3	2,9
IJsvogel		2	2,0
Waterral		2	2,0
Slobeend	KW	1	1,0
Zomertaling	BE	1	1,0

Rietvogels	RL	2025	territoria/100 ha
Kleine Karekiet		57	55,6
Rietgors		47	45,9
Rietzanger		26	25,4
Blauwborst		6	5,9
Cetti's zanger		2	2,0

Bos- en bosrandvogels	RL	2025	territoria/100 ha
Tjiftjaf		5	4,9
Houtduif		4	3,9
Holenduif		3	2,9
Pimpelmees		3	2,9
Winterkoning		3	2,9
Zwartkop		3	2,9
Koolmees		2	2,0
Merel		2	2,0
Roodborst		2	2,0
Tuinfluitier		2	2,0
Vink		2	2,0
Zwarte Kraai		2	2,0
Ekster		1	1,0
Groene Specht		1	1,0
Heggenmus		1	1,0
Buizerd	KW	1	1,0

Struweelvogels	RL	2025	territoria/100 ha
Bosrietzanger		27	26,3
Grasmus		13	12,7
Fazant		12	11,7
Putter		9	8,8
Kneu	GE	4	3,9
Roodborsttapuit		1	1,0

Erf en bebouwing	RL	2025	territoria/100 ha
Ringmus	GE	1	1,0
Witte kwikstaart		1	1,0

Koekoek	RL	2025	territoria/100 ha
Koekoek	KW	1	1,0

3.1 Vergelijking met eerdere jaren

De eerste zes jaar na de herinrichting van het terrein is door grotendeels dezelfde personen op dezelfde systematische wijze geteld.

3.1.1 Weidevogels

Tabel 3. Aantallen territoria weidevogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Engelse Kwikstaart	Weidevogels	GE	0	0	0	0	0	1	0
Kwartelkoning	Weidevogels	BE	0	0	0	0	0	1	0
Patrijs	Weidevogels		0	3	4	2	1	0	0
Paapje	Weidevogels	BE	0	0	0	1	0	0	1
Scholekster	Weidevogels		0	2	4	1	1	1	1
Watersnip	Weidevogels	BE	1	2	3	2	5	9	3
Wulp	Weidevogels	KW	4	5	6	4	3	3	3
Kwartel	Weidevogels		2	9	18	4	1	2	7
Tureluur	Weidevogels	GE	1	6	15	10	11	5	9
Veldleeuwerik	Weidevogels	GE	0	2	5	6	13	10	11
Grutto	Weidevogels	GE	2	8	12	10	11	6	14
Gele Kwikstaart	Weidevogels	GE	5	16	15	12	9	14	17
Kievit	Weidevogels		5	57	66	69	41	22	23
Graspieper	Weidevogels	GE	12	32	32	21	30	32	42
Totaal territoria			32	142	180	142	126	106	131

Het aantal territoria van Grutto en Tureluur was in 2025 weer op het niveau van 2022/2023. Het is dan ook aannemelijk dat de extreme nattigheid van het voorjaar 2024 een belangrijke oorzaak was van de halvering in dat jaar. De langdurige regenval in 2024 bij een al hoge grondwaterstand zal ertoe geleid hebben dat Tureluur en Grutto liever elders gingen nestelen. In het omringende agrarische gebied werden dat jaar inderdaad een zevental meer tureluurnesten gevonden, echter niet meer nesten van de Grutto (Jaarverslagen 2024 Weidevogelwerkgroepen Binnenveld Oost en -West).

Het aantal territoria van de Kievit was al in 2023 aan het dalen, en daalde verder in het natte voorjaar 2024, maar herstelde vervolgens niet. Het is aannemelijk dat de vegetatie in grote delen van het gebied te hoog wordt voor de Kievit, die immers houdt van een korte vegetatiehoogte (Kleyheeg et al. 2023) en meer van wat intensiever gemaaid grasland dan van hooiland dat maar eenmaal per jaar wordt gemaaid. De toenemende en sterke bedekking met Pitrus (of de hybride Pitrus x Biezenknoppen) speelde mogelijk een rol bij de toename

van Graspieper en in mindere mate Gele kwikstaart. Deze soorten werden veelvuldig in en om Pitrus-pollen waargenomen en profiteren wellicht juist van deze soort (dekking, nestgelegenheid). Het is echter de vraag of de zeer hoge dichtheid van Graspiepers alleen hierdoor verklaard kan worden. Sowieso zijn beide soorten sterk afhankelijk van vochtige hooilanden met weinig of geen verstoring, het karteergebied is voor wat dat betreft dan ook optimaal voor deze twee soorten.

De Patrijs werd voor het tweede achtereenvolgende jaar niet (meer) in het gebied waargenomen. De teruggang in het aantal territoria Watersnip zal te maken hebben met de relatieve droogte in het voorjaar.

3.1.2 Watervogels

Tabel 4. Aantallen territoria watervogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Knobbelzwaan	Watervogels		0	1	1	1	1	0	0
Nijlgans	Watervogels		1	2	3	1	1	1	0
Porseleinhoen	Watervogels	KW	0	0	0	0	4	5	0
Wintertaling	Watervogels	KW	0	0	0	0	0	1	0
Zomertaling	Watervogels	BE	0	0	3	2	2	3	0
Slobeend	Watervogels	KW	0	0	5	3	7	5	1
Ijsvogel	Watervogels		1	0	0	0	1	1	2
Waterral	Watervogels		0	0	1	1	3	1	2
Dodaars	Watervogels		0	0	1	0	0	0	3
Kuifeend	Watervogels		0	2	2	2	4	2	4
Krakeend	Watervogels		0	2	5	5	2	4	5
Waterhoen	Watervogels		4	4	5	6	10	12	13
Wilde Eend	Watervogels		7	19	10	12	16	14	14
Meerkoet	Watervogels		6	16	29	22	21	21	15
Grauwe Gans	Watervogels		10	21	19	18	24	36	24
Totaal territoria			29	67	84	73	96	106	83

De soorten die houden van plas-dras situaties en van ondergelopen terreinen namen af in het relatief droge 2025 of verdwenen ten opzichte van het extreem natte jaar daarvoor. Het gaat om Slobeend, Zomertaling en Porseleinhoen. Zomertalingen zijn aan het begin van het seizoen gedurende enkele weken wel weer een aantal keer waargenomen; tweemaal een enkel individu en eenmaal een groepje van vier. De vogels zijn echter weggetrokken en hebben niet gebroed. Na afloop van het karteerseizoen is een keer door anderen een Porseleinhoen gehoord, en er valt niet uit te sluiten dat deze soort alsnog heeft gebroed, maar wij hebben deze soort niet waargenomen tijdens de tellingen, en derhalve zijn er geen territoria vastgesteld. De Grauwe gans is weer op het niveau van eerdere jaren. Van de Ijsvogel konden dit jaar twee territoria worden vastgesteld, en van de Dodaars maar liefst drie.

3.1.3 Rietvogels

Tabel 5. Aantallen territoria rietvogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Snor	Rietvogels	KW	0	0	0	0	0	3	0
Cetti's zanger	Rietvogels		0	0	0	0	2	1	2
Blauwborst	Rietvogels		1	4	8	5	2	7	6
Rietzanger	Rietvogels		0	1	2	1	8	11	26
Rietgors	Rietvogels		21	34	32	28	27	33	47
Kleine Karekiet	Rietvogels		40	34	29	31	34	36	57
Totaal territoria			62	73	71	65	73	91	138

Het totaal aantal territoria rietvogels stijgt al enkele jaren geleidelijk, maar in 2025 is sprake van een groei in het aantal territoria van Rietgors, Rietzanger en Kleine karekiet met meer dan 50% in één keer. Eén verklaring is dat er in 2024 vanwege de nattigheid minder riet gemaaid is, terwijl bovendien het oppervlak aan riet in het terrein van Mooi Binnenveld is toegenomen (Thomas Kroon, persoonlijke mededeling). Hiervan zal ook de Bosrietzanger (zie later) hebben geprofiteerd. De Blauwborst blijft min of meer stabiel. Behalve in de rietkragen langs de Grift en Kromme Eem bevinden zich ook territoria van rietvogels op sommige plekken langs de afwateringssloten en zelfs in riet langs voormalige - nu gedempte - sloten. Zie de kaartjes in de bijlagen. De territoria van de Snor werden in het relatief droge 2025 niet opnieuw bezet.

3.1.4 Struweelvogels

Tabel 6. Aantallen territoria vogels van struwelen en ruigten

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Braamsluiper	Struweelvogels		1	0	0	0	0	0	0
Spotvogel	Struweelvogels	GE	1	1	2	0	1	1	0
Sprinkhaanzanger	Struweelvogels		1	0	0	1	0	0	0
Roodborsttapuit	Struweelvogels		7	1	0	1	2	2	1
Kneu	Struweelvogels	GE	1	3	2	1	2	2	4
Putter	Struweelvogels		5	10	4	4	4	6	9
Fazant	Struweelvogels		6	13	7	7	5	11	12
Grasmus	Struweelvogels		8	8	7	10	11	7	13
Bosrietzanger	Struweelvogels		20	9	15	20	12	21	27
Totaal territoria			50	45	37	44	37	50	66

De toename van de Fazant is nog niet tot staan gekomen. Mogelijk kan de soort profiteren van de toenemende verruiging van de vegetatie op en rond de kades. Inderdaad werden op deze terreindelen de meeste waarnemingen gedaan. De Bosrietzanger en de Grasmus zullen hebben geprofiteerd van de toegenomen ruigten rond de rietkragen, gedomineerd door Grote brandnetel, distels, Raapzaad en Zwarte mosterd. Voor de Bosrietzanger komt daar nog de toename in rietoppervlak bij.

3.1.5 Bos- en bosrandvogels

Tabel 7. Aantallen territoria bos- en bosrandvogels

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Boomkruiper	Bos- en bosrandvogels		4	0	0	1	0	0	0
Gaai	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	2	1	0	0
Groenling	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	1	0	0	0
Grote Bonte Specht	Bos- en bosrandvogels		1	0	0	0	0	0	0
Spreeuw	Bos- en bosrandvogels		1	0	0	0	0	0	0
Zanglijster	Bos- en bosrandvogels		1	1	0	0	0	0	0
Ekster	Bos- en bosrandvogels		1	1	1	1	0	0	1
Groene Specht	Bos- en bosrandvogels		0	0	0	0	0	0	1
Heggenmus	Bos- en bosrandvogels		3	1	1	1	0	1	1
Koolmees	Bos- en bosrandvogels		2	3	2	2	3	3	2
Merel	Bos- en bosrandvogels		8	2	2	3	3	3	2
Roodborst	Bos- en bosrandvogels		0	1	1	1	0	2	2
Tuinfluit	Bos- en bosrandvogels		1	1	0	1	1	0	2
Vink	Bos- en bosrandvogels		6	6	3	3	1	2	2
Zwarte Kraai	Bos- en bosrandvogels		2	2	5	1	3	2	2
Holenduif	Bos- en bosrandvogels		4	2	3	3	1	2	3

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pimpelmees	Bos- en bosrandvogels		4	4	3	4	2	2	3
Winterkoning	Bos- en bosrandvogels		11	4	3	3	2	3	3
Zwartkop	Bos- en bosrandvogels		1	4	2	3	1	2	3
Houtduif	Bos- en bosrandvogels		5	5	4	2	2	5	4
Tjiftjaf	Bos- en bosrandvogels		9	3	3	6	3	5	5
Totaal territoria			64	42	35	38	23	32	36

Het aantal territoria bos- en bosrandsoorten is ongeveer stabiel gebleven ten opzichte van 2024. Er zijn ook geen individuele soorten die een opvallende toe- of afname laten zien. Vrijwel alle territoria bevinden zich in het bosje bij de Grift en in de bomen nabij het jagershuisje.

3.1.6 Pioniersoorten

Tabel 8. Aantallen territoria pioniersoorten

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kleine Plevier	Pioniersoorten		0	4	5	2	0	1	0
Totaal territoria			0	4	5	2	0	1	0

De Kleine plevier, een typische pionier die broedt op kaal zandig terrein nabij water, heeft zich hier in het verleden gevestigd na de natuurontwikkeling. Het terrein raakt steeds meer begroeid, en vermoedelijk is dat de reden dat er in 2023 geen enkel, en in 2024 slechts 1 territorium van de Kleine plevier aanwezig was, en in 2025 geen territorium van deze soort meer is vastgesteld.

3.1.7 Roofvogels/uilen

Tabel 9. Aantallen territoria roofvogels/uilen

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Boomvalk	Roofvogels/Uilen	KW	0	0	1	0	0	0	0
Bosuil	Roofvogels/Uilen		1	0	0	0	0	0	0
Ransuil	Roofvogels/Uilen	KW	1	0	0	0	0	0	0
Steenuil	Roofvogels/Uilen	KW	0	0	1	1	1	0	0
Buizerd	Roofvogels/Uilen		0	1	1	0	1	1	1
Totaal territoria			2	1	3	1	2	1	1

Van de Steenuil kon geen territorium worden vastgesteld, vermoedelijk omdat de kastboom in 2024 omgezaagd bleek te zijn, waarna de kast op een kale paal werd geplaatst. De buizerd is gebleven. Wederom is een aantal keer een jagende Bruine kiekendief gezien, het valt niet uit te sluiten dat deze soort zich een keer als broedvogel weet te vestigen, in 2025 is echter nog geen territorium vastgesteld.

3.1.8 Vogels van erf en bebouwing

Tabel 10. Aantallen territoria vogels van erf en bebouwing

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ringmus	Erf en bebouwing	GE	2	1	3	1	1	1	1
Witte kwikstaart	Erf en bebouwing		1	5	3	3	0	0	1
Totaal territoria			3	6	6	4	1	1	2

Er werd in 2025 wederom een territorium van een Witte kwikstaart en van een Ringmus vastgesteld.

3.1.9 Koekoek

Tabel 11. Aantallen territoria Koekoek

Soort	Ecologische soortgroep	RL	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Koekoek		KW	1	1	1	1	1	1	1
Totaal territoria			1	1	1	1	1	1	1

Evenals voorgaande jaren was ook in 2025 een territorium van de koekoek aanwezig.

3.2 Samenvattend

In 2025 werden in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden, in de gebieden van Mooi Binnenveld en de Coöperatie, in totaal 451 territoria van 51 verschillende vogelsoorten vastgesteld. Het aantal territoria in eerdere jaren bedroeg resp. 387 (2024), 359 (2023), 371 (2022), 424 (2021) en 381 (2020). Het aantal soorten broedvogels bedroeg in die jaren resp. 54, 52, 56, 57 en 52.

Na een halvering in het extreem natte jaar 2024 groeide het aantal territoria van Grutto en Tureluur weer, maar dat van de kievit niet. De Gele kwikstaart nam toe, de graspieper nam sterk toe.

Het aantal territoria watervogels nam af, hoofdzakelijk als gevolg van de afname van soorten van natte en ondergelopen terreinen. De rietvogels namen fors toe, met name Rietgors, Rietzanger en Kleine karekiet.

Van de struweelvogels deden de Bosrietzanger en de Grasmus het heel goed, mogelijk te danken aan de toename van de ruigtevegetatie in delen van het gebied, maar ook omdat de meidoornhaag bij het wandelpadpad langs de Veensteeg wat steviger begint te worden.

Ten opzichte van het voorafgaande jaar verschenen er in 2025 zes nieuwe broedvogels nl. Paapje, Dodaars, Ekster, Groene specht, Tuinfluiter en Witte Kwikstaart. Alleen de Groene specht is een echte nieuwkomer, de andere soorten broedden in eerdere jaren al in het gebied. Een negental soorten had in 2025 ten opzichte van 2024 geen territorium meer in het gebied, nl. Engelse kwikstaart, Kwartelkoning, Nijlgans, Zomertaling, Wintertaling, Snor, Spotvogel, Kleine plevier en Porseleinhoen.

3.3 Bespreking van een aantal soorten

In deze paragraaf wordt een aantal soorten uitgelicht omdat ze in het gekarteerde gebied, of juist landelijk, een grote betekenis hebben.

Grutto (n=14)

Het nat schraalland en vochtig hooiland op veen en zand zijn in trek bij Grutto's. De soort werd vanaf begin maart gezien. Vaak werden Grutto's alarmerend waargenomen, pullen werden dit jaar niet gezien. De verdubbeling ten opzichte van 2024 zal te danken zijn aan het veel drogere voorjaar, waarbij er echter wel voldoende plas-dras situaties overbleven.

Graspieper (n=42)

Het gebied is mede door de sloten en kades geschikt voor Graspiepers. Qua verspreiding valt op dat de territoria zich inderdaad vooral langs de randen en langs de kades bevonden. Voedseltransporten zijn waargenomen. De sterke groei in het aantal territoria en de hoge dichtheid van de soort is wellicht te danken aan de geleidelijke toename van stukken weelderige kruidenrijke vegetatie. Ook de rust in het gebied en de afwezigheid van begrazing spelen mogelijk een rol.

Gele kwikstaart (n=17)

Van de Gele kwikstaart is bekend dat deze soort over een groot aanpassingsvermogen beschikt. Zo heeft ook de overvloedige regen in 2024 geen invloed gehad op het aantal territoria, integendeel: er was sprake van een toename. Ook dit jaar, een juist weer heel droog jaar, nam de soort verder toe.

Blauwborst (n=6)

Het aantal territoria van de Blauwborst blijft over een zestal jaren gezien ongeveer stabiel. Een mogelijke verklaring waarom deze soort niet toeneemt, terwijl andere rietvogels wel toenemen, is dat de soort van wat ruigere rietvelden met ook boompjes en struikjes (bijvoorbeeld Grauwe wilg) houdt..

Rietzanger (n=26)

Het aantal territoria van de Rietzanger bedroeg in eerdere jaren een of twee, maar sinds 2023 is sprake van een sterke groei. De Rietzanger heeft inmiddels in de zuidelijke Binnenveldse Hooilanden een dichtheid van 25 territoria per 100 hectare bereikt, hoger dan die in laagveenmoerassen van West-Nederland (10-20 per hectare; SOVON-rapport 2022/05). De reden van de sterke toename de laatste jaren juist in ons gebied is niet duidelijk. Voorkeurshabitat is de combinatie van jong en overjarig riet met een dichte, deels hoog opschietende kruidlaag.

Bosrietzanger (n=27)

De territoria bevonden zich met name langs de Grift/Kromme Eem, langs de Veenkampensloot en langs de Veensteeg. Het aantal territoria lijkt van jaar tot jaar nogal variabel, met een tot nu toe hoogste piek in 2025. De soort broedt in weelderige kruidenrijke vegetatie, en deze is op de hoger gelegen delen van het gebied en langs de watergangen behoorlijk toegenomen.

Grauwe gans (n=24)

Gevreesd werd dat het sterk groeiend aantal territoria van de Grauwe gans in het gebied – met de ermee gepaard gaande mestoverlast - verder zou toenemen, maar dit bleek niet het geval. Integendeel, er was dit voorjaar sprake van een significante daling van 36 naar 24 territoria. Mogelijk was de relatieve droogte van het voorjaar van 2025 hieraan debet.

IJsvogel (n=2)

Het paartje IJsvogel ter hoogte van het bosje bracht met succes jongen groot, die ook werden waargenomen. Dit ondanks de drukte van fotografen op het fietspad, zo ongeveer bovenop het nest.

Roodborsttapuit (n=1)

Na de herinrichting van het gebied in 2019 verdween de Roodborsttapuit, een soort van struweelbosjes (bramen, meidoorns) in open land. In 2015 waren er nog 7 paren van deze soort aanwezig. In 2022 werd weer een paar met jongen gezien, en in 2023 en 2024 al twee paar met jongen, beiden in de omgeving van huisje de Snip. In 2025 werd 1 territorium vastgesteld, waarbij jongen werden waargenomen.

Het terrein wordt, met de groter wordende meidoornstruiken aan de randen, aantrekkelijker voor deze soort.

Paapje (n=1)

Op basis van slechts één waarneming van een zingend mannetje in mei werd een territorium vastgesteld. Door vele anderen werden Paapjes waargenomen van beide geslachten in april en mei, enkele keren een paartje, en enkele keren groepjes (Waarneming.nl). Het landschap van de Binnenveldse Hooilanden lijkt inderdaad

aantrekkelijk voor het deze soort, een open bloemrijk gebied met voldoende structuur en een relatief ijle vegetatie.

Ringmus (n=1)

In en aan een nestkast aan huisje De Snip bevond zich het territorium van de Ringmus.

3.4 Waarnemingen van niet-broedvogels

In maart en april werden groepjes Wintertalingen gezien, en vier paartjes Zomertaling, waarvan echter – zie eerder - geen territorium kon worden vastgesteld. In maart werden een Bontbekplevier en drie Soepeenden, twee Kleine plevieren, drie Mandarijneenden en drie keer een Engelse kwikstaart gezien. Het hele broedseizoen bezochten Aalscholvers, Blauwe reigers, Grote zilverreigers, Lepelaars en Ooievaars het gebied. Bijzonder was de waarneming van een tweetal Kleine zilverreigers. Van de roofvogels werd een Bruine kiekendief een vijftal keren gezien, en twee maal een Blauwe kiekendief. Verder een Boomvalk, een Steenuil en vijfmaal een Torenvalk. Bijzonder was de waarneming van een Tapuit, eenmaal in april en eenmaal in mei, deze soort is hier in eerdere jaren ook al eens op doortrek gemeld.

Op Waarneming.nl zijn nog meer bijzonderheden gemeld: in mei werd een groep van negen foeragerende Noordse kwikstaarten gezien. Tweemaal werd een opvliegende Roerdomp waargenomen langs het fietspad, en eenmaal werd door twee waarnemers gelijktijdig melding gemaakt van een roepende Graszanger. Eind april werd drie keer een roepend Porseleinhoen gemeld, en in augustus werd een keer een juveniel gezien.

Van de roofvogels werden diverse keren overvliegend dan wel jagend waargenomen: Slechtvalk, Rode wouw, Smelleken en Ransuil, en eenmaal een Zeearend en een Visarend. De Steenuil werd geregeld gezien bij huisje De Snip, eenmaal een paartje, maar deze kwamen niet tot broeden. De Raaf werd meerder keren gezien en een keer een Zwarte ooievaar. Bijzonder was de waarneming van acht overvliegende Kraanvogels in maart.

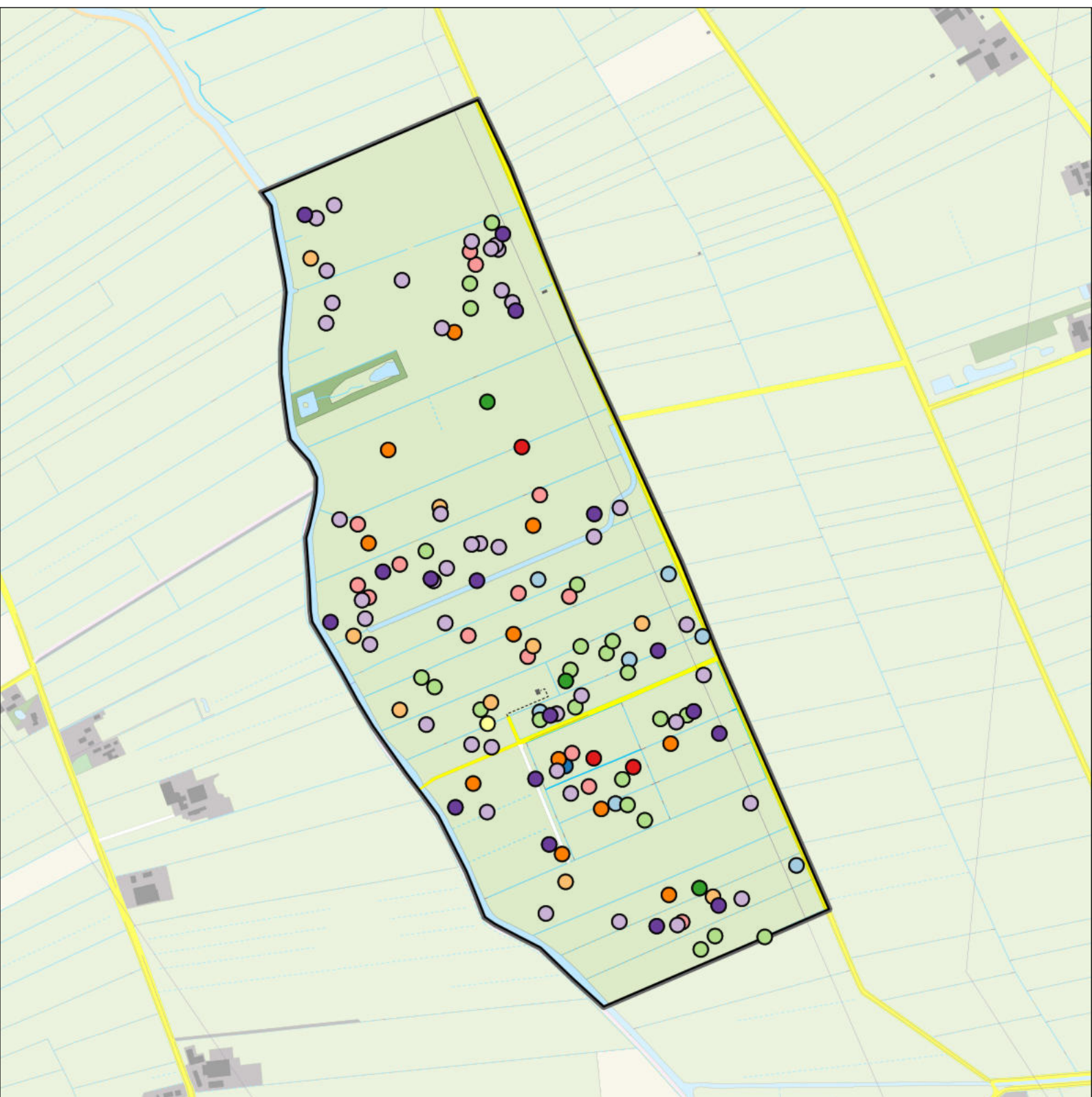
4 Literatuur

- Boele A, Bruggen J van, Goffin B, Kavelaars M, Kleyheeg E, Koffijberg K, Schoppers J, Turnhout C van, Vergeer JW & D Jansen. 2022. Broedvogels in Nederland in 2020. Sovon rapport 2022/05. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Boele A, Vergeer JW, Bruggen J van, Goffin B, Koffijberg K, van Oostveen C, Schoppers J & D Jansen. 2025. Broedvogels in Nederland in 2024. Sovon-rapport 2025/47. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kleunen A van, Foppen R & C van Turnhout. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Oosterveld EB & NM Minnema. 2011. Tien Gouden regels tegen Pitrus in weidevogelreservaten. A&W-rapport 1635. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Vergeer JW, Boele A, Bruggen J van & C van Turnhout. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kleyheeg E, J. Loonstra, Roodbergen M & T Visser. 2023. Habitatselectie en overleving van kievitskuikens in Nederlandse graslanden. Rapport nummer OBN-2021-134-CU, Kennisnetwerk OBN, Driebergen
- Nagtegaal R, Elsten C & H Folkerts. 2024. Jaarverslag Weidevogelwerkgroep Binnenveld Oost 2024. Gedownload via <https://onsbinnenveld.nl/wp-content/uploads/2025/01/Jaarverslag-2024-Weidevogelwerkgroep-Binnenveld-Oost-def.pdf>
- Jong R de. 2024. Jaarverslag Weidevogelwerkgroep Binnenveld West 2024. Gedownload via <https://onsbinnenveld.nl/wp-content/uploads/2025/02/jaarverslag-WBW-complete-versie-def-pdf.pdf>

Websites

- Achtergronddocument Binnenveldse Hooilanden, 2022. Stichting Mooi Binnenveld, Website. geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Paapje website Sovon <https://stats.sovon.nl/stats/soort/10172> geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Graspieper website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/sovon/soort/10110>. geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Slobeend website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/sovon/soort/1949>. geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Rietzanger website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/sovon/soort/12430>. geraadpleegd 24-09-2025
- Soortbeschrijving Bosrietzanger website Sovon. <https://stats.sovon.nl/stats/sovon/soort/12500>. geraadpleegd 24-09-2025
- Weeronline: Extreem zonnige en extreem droge lente was zeer zacht. 01 juni 2025, 18:15. <https://www.weeronline.nl/nieuws/weeroverzichten-2025-lente>. geraadpleegd 27-09-2025.

Weidevogels Binnenveldse hooilanden 201 territoria

Legenda:

- Kwartel
- Scholekster
- Kievit
- Watersnip
- Grutto
- Wulp
- Tureluur
- Veldleeuwerik
- Graspieper
- Gele Kwikstaart
- Paapje

 Telgebied

Periode:

2025

Telgebied:

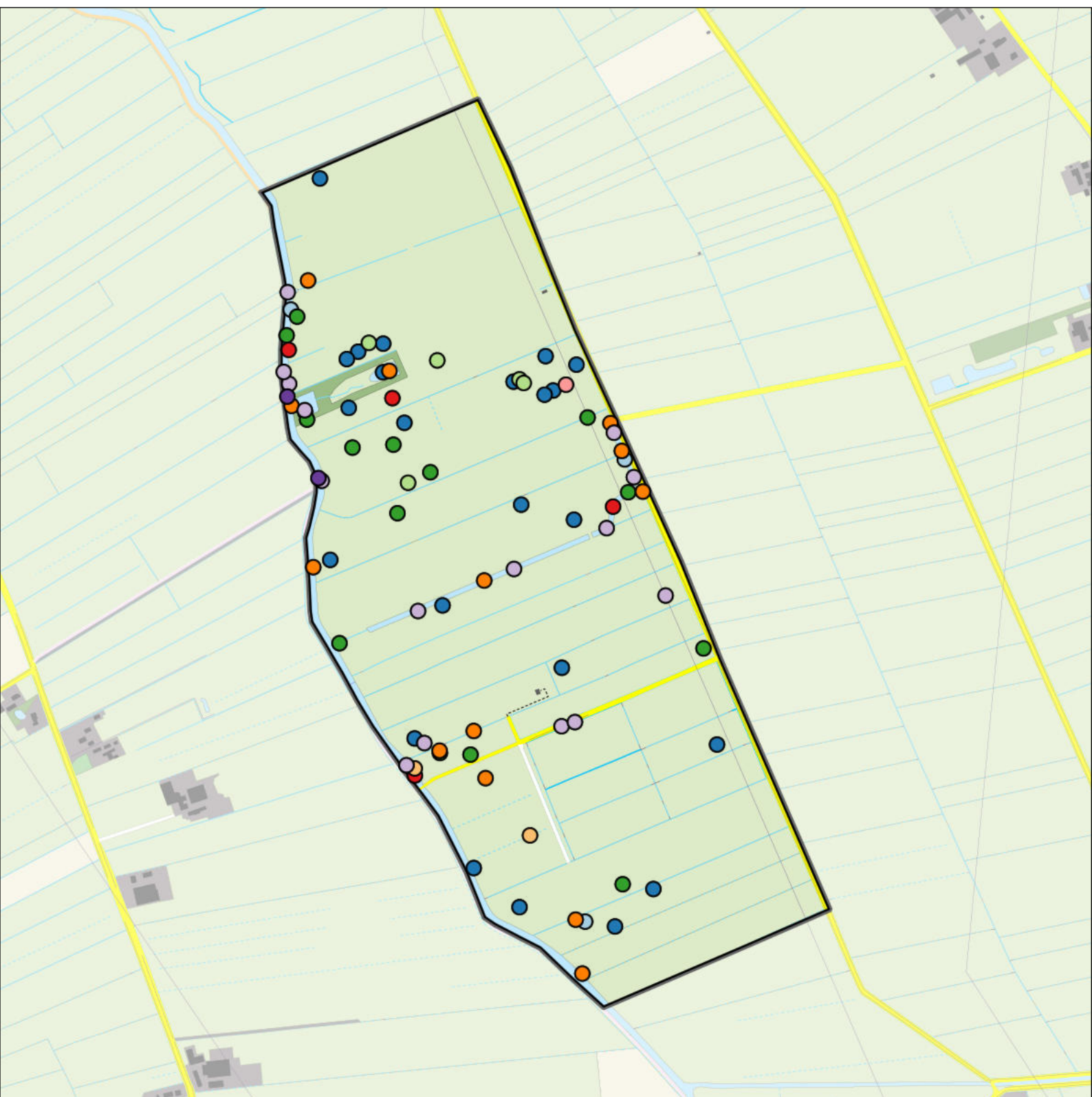
7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

0 0.3 0.6 km

Watervogels Binnenveldse hooilanden 113 territoria

Legenda:

- Dodaars
- Grauwe Gans
- Krakeend
- Wilde Eend
- Slobeend
- Kuifeend
- Waterral
- Waterhoen
- Meerkoet
- IJsvogel
- Telgebied

Periode:

2025

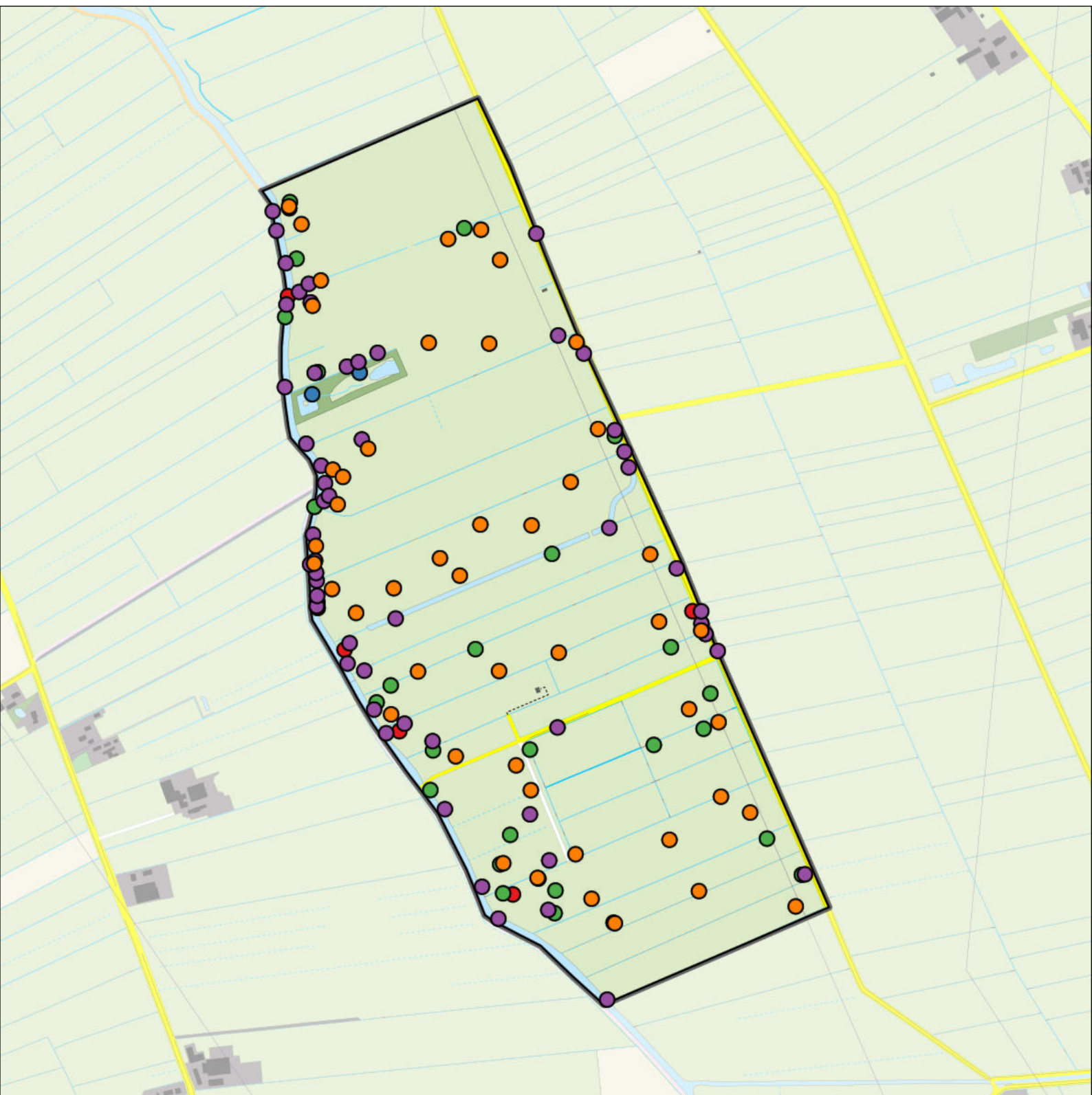
Telgebied:

7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

Rietvogels Binnenveldse hooilanden 192 territoria

Legenda:

- Blauwborst
- Cetti's Zanger
- Rietzanger
- Kleine Karekiet
- Rietgors
- Telgebied

Periode:

2025

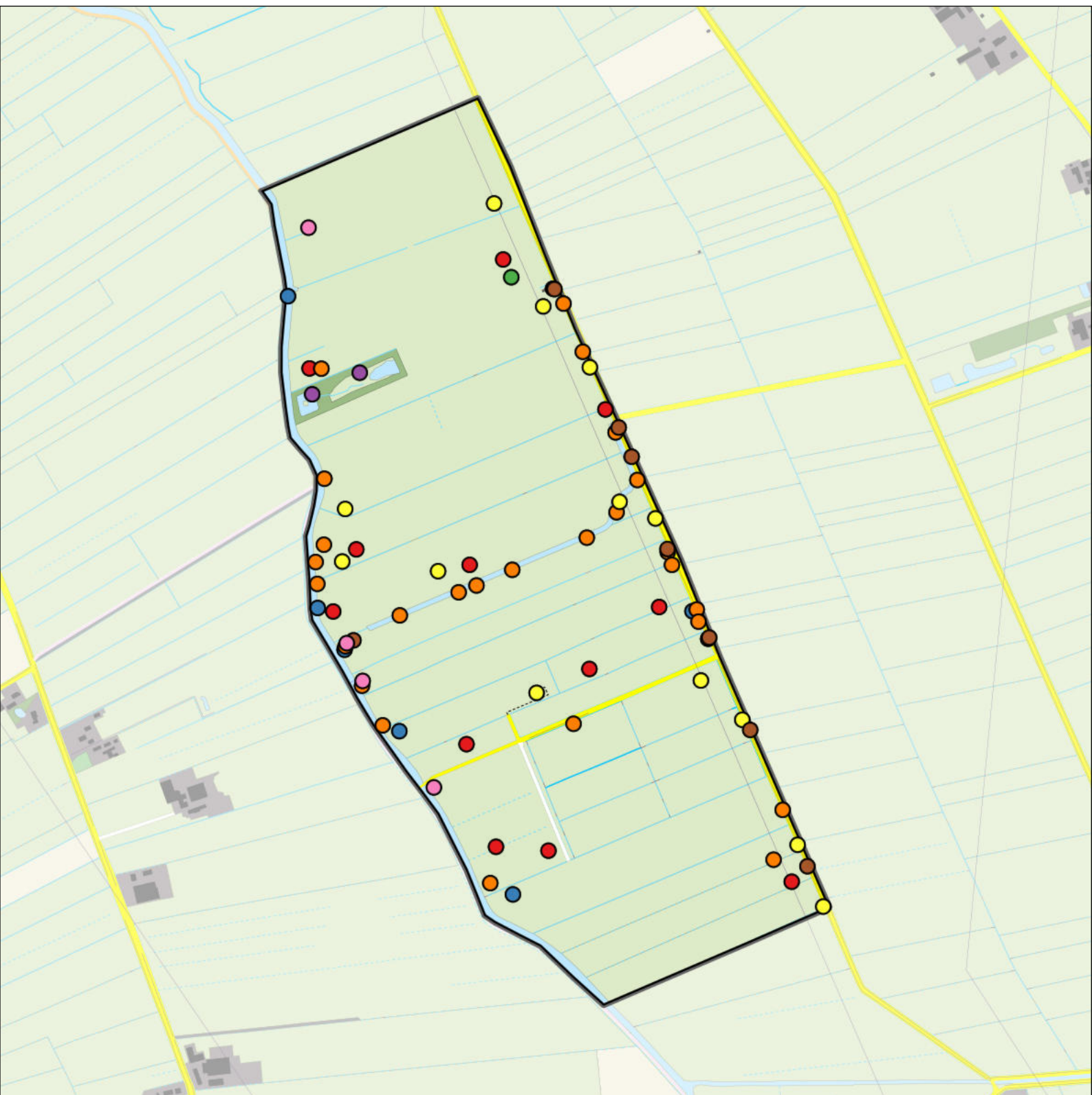
Telgebied:

7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

Struwelen en ruigten Binnenveldse hooilanden 92 territoria

Legenda:

- Fazant
- Blauwborst
- Roodborsttapuit
- Cetti's Zanger
- Bosrietzanger
- Grasmus
- Putter
- Kneu
- Telgebied

Periode:

2025

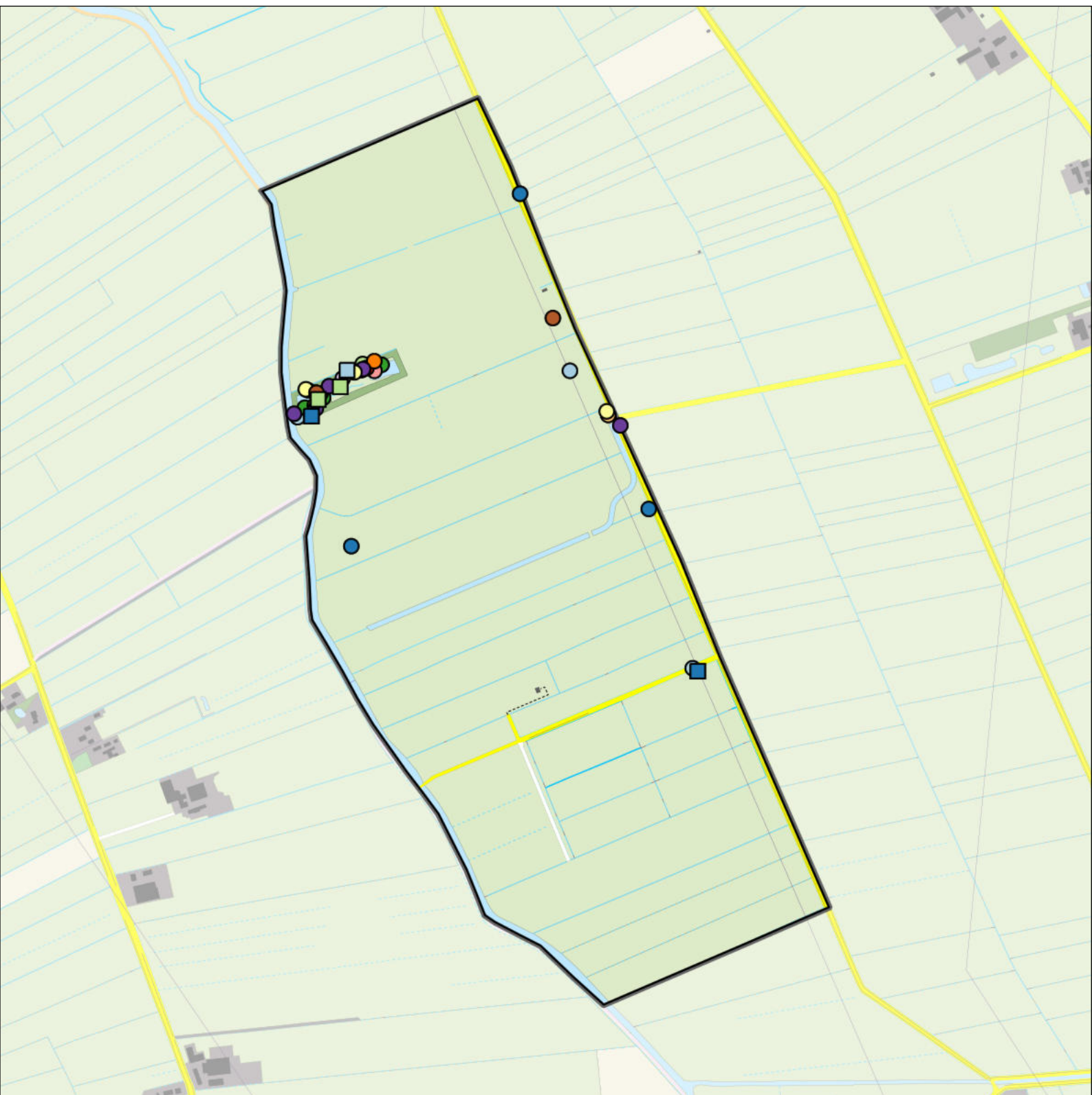
Telgebied:

7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

Bos- en bosrandvogels Binnenveldse hooilanden 38 territoria

Legenda:

Holenduif	Koolmees
Houtduif	Ekster
Groene Specht	Zwarte Kraai
Winterkoning	Vink
Heggenmus	Telgebied
Roodborst	
Merel	
Tuinfluiter	
Zwartkop	
Tjiftjaf	
Pimpelmees	

Periode:

2025

Telgebied:

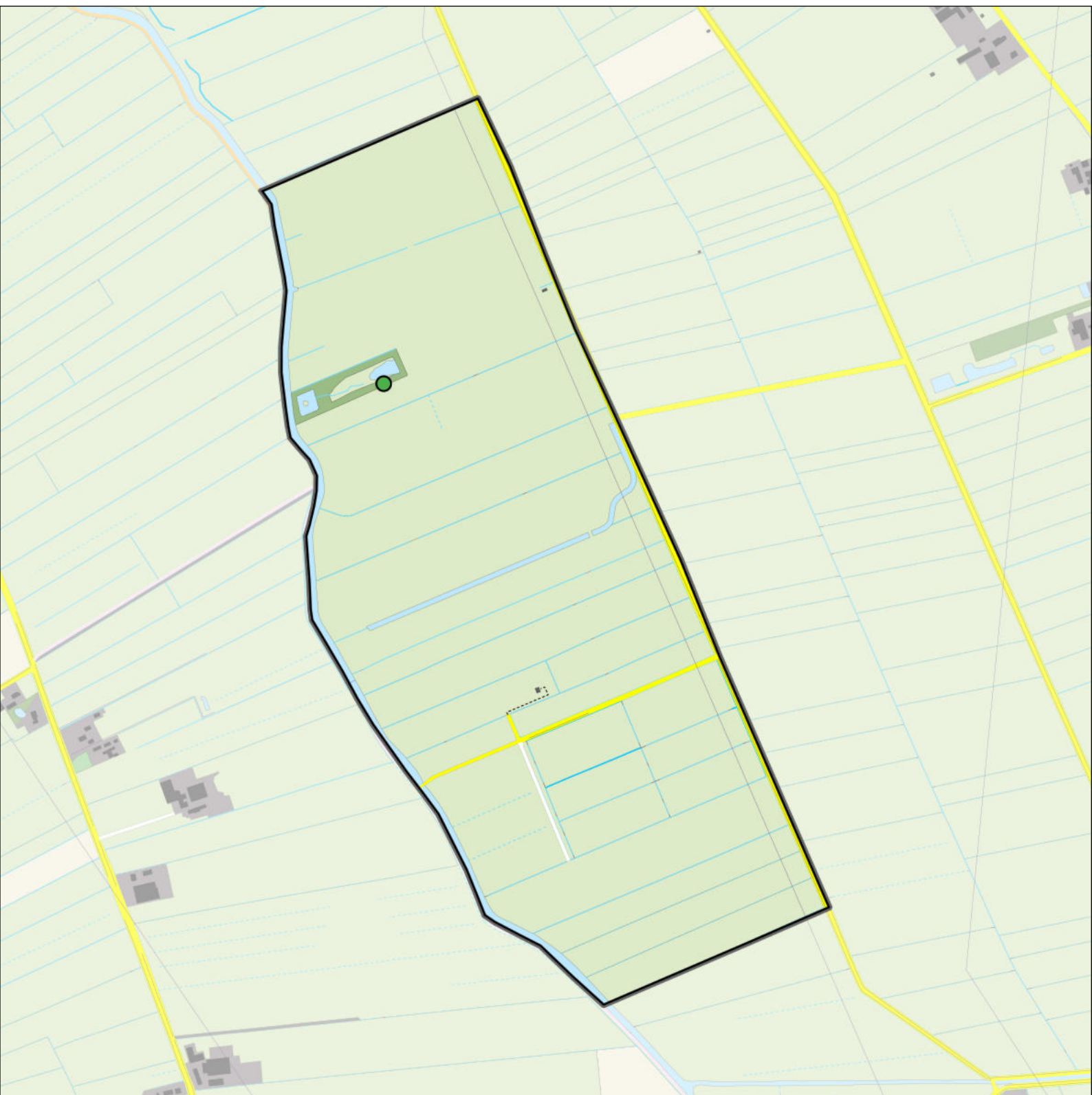
7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

0 0.3 0.6 km

Roofvogels/Uilen Binnenveldse hooilanden 1 territorium

Legenda:

- Buizerd
- Telgebied

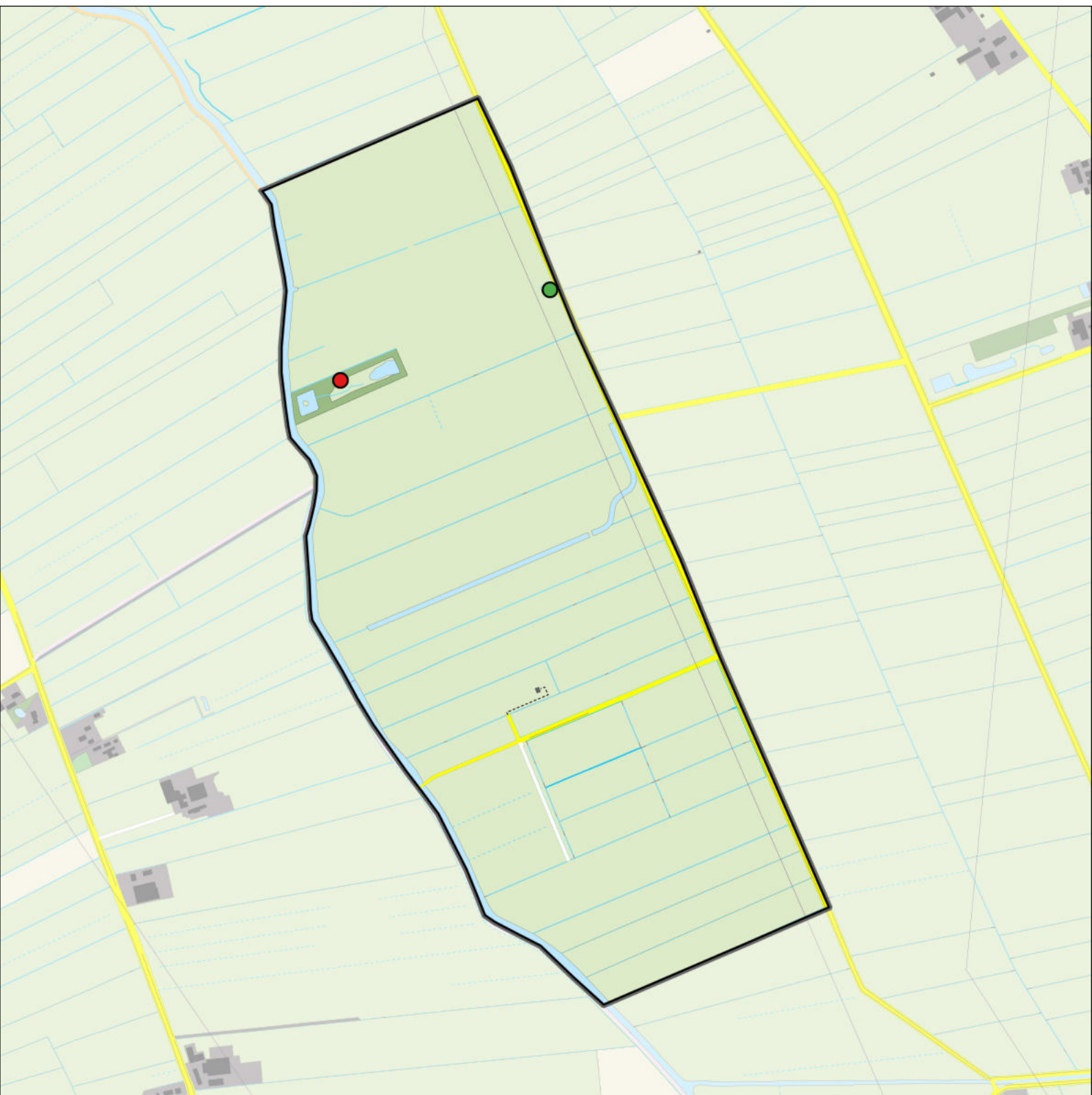
Periode:
2025

Telgebied:
7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

Erf en bebouwing Binnenveldse hooilanden 2 territoria

Legenda:

- Witte Kwikstaart
- Ringmus
- Telgebied

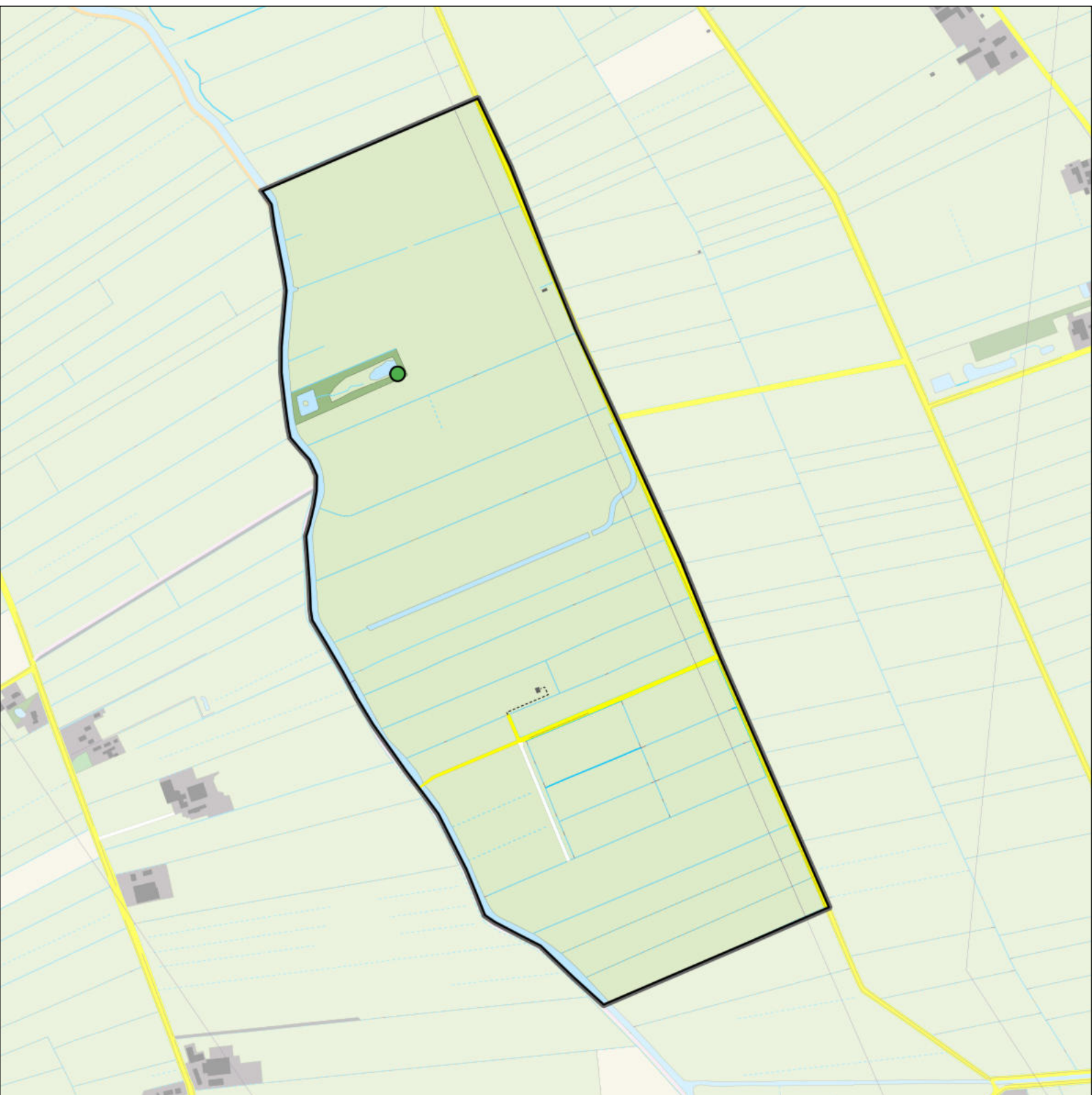
Periode:
2025

Telgebied:
7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

Koekoek Binnenveldse hooilanden 1 territorium

Legenda:

- Koekoek
- Telgebied

Periode:
2025

Telgebied:
7504 Binnenveld-West Wageningen

Sovon

